

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

po rozpoznaniu 8 kwietnia 2025 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w sprawie **A. M.** ,
kasacji obrońcy od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 29 września 2023 r.,
sygn. akt XVII Ka 806/23, utrzymującego w mocy
wyrok łączny Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 6
kwietnia 2023 r., sygn. akt VIII K 446/22,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. O. B., Kancelaria Adwokacka w P., 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć i 60/100) zł, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu skazanej w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.**

Tomasz Artymiuk Andrzej Stępka Andrzej Tomczyk

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu przyjął, że A. M. została skazana prawomocnymi wyrokami:

„1. Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1.02.2018 roku wydanym w sprawie o sygn. akt III K 442/16 za przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 275 § 1 k.k. popełnione 13.05.2014 r. oraz 23.05.2014 r., na karę łączną 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 4 lat próby tj. do 25.09.2022 r.;

2. Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 6.11.2018 roku, sygn. akt III K 842/18 za przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnione w dniach 3.10.2015 roku, 12.01.2016 roku, na karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności po 30 godzin w stosunku miesięcznym;

3. Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 9.11.2018 roku, sygn. akt III K 1073/18 za przestępstwa z art. 219 k.k. popełnione w dniach 9.06.2017 roku do 22.02.2018 roku, na karę łączną 12 miesięcy ograniczenia wolności po 40 godzin w stosunku miesięcznym;

4. Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 23.01.2020 roku, sygn. akt III K 593/19 za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 12 § 1 k.k. popełnione od dnia 27.09.2017 roku do dnia 31.10.2017 roku, na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności;

5. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 5.03.2020 roku, sygn. akt II K 109/18 za przestępstwo z art. 287 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. popełnione w okresie 8.01.2017 roku do 16.01.2017 roku, na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 19.05.2020 roku, sygn. akt IX K 1017/19 za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k. popełnione w okresie od 19.09.2017 roku do 22.10.2017 roku, na karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8.01.2021 roku w sprawie VI Ka 710/20 na karę łączną 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 20.04.2021 roku, sygn. akt III K 978/17 za przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i inne popełnione w okresie 12.02.2015 roku do 22.12.2015 roku, na karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 11.04.2022 roku. sygn. akt III K 905/20 za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 190a § 2 k.k. popełnione w dniu 16.10.2015 roku, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.”

Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wyrokiem z 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt VIII K 446/22, orzekł:

„I. Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. oraz art. 87§ 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 24.06.2020r w zw. z art. 4 § 1 k.k. łączy kary pozbawienia wolności oraz kary ograniczenia wolności orzeczone wyrokami opisanymi wyżej w punktach 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i wymierza skazanej karę łączną 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności.

II. Na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie o wydanie wyroku łącznego w zakresie wyroku opisanego wyżej w punkcie 1.

III. Na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. wyroki podlegające połączeniu w zakresie nie objętym wyrokiem łącznym podlegają odrębnemu wykonaniu.

IV. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w punkcie 1 wyroku kary łącznej zalicza okres od wydania kary od dnia 28.07.2022r i nadal.

V. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (jedn. tekst: Dz. U. z 1983 r. Nr 49 poz. 223 ze zm.) zwalnia skazaną od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych oraz od opłaty.”

Apelację od tego wyroku wniosła skazana, zaskarżając go w całości. A. M. przedstawiła zarzut: nieobjęcia węzłem kary łącznej wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z dnia 1 lutego 2018 r. w sprawie III K

442/16; rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej poprzez niezastosowanie zasady absorpcji i niewymierzenie kary w wysokości 18 miesięcy pozbawienia wolności; połączenia węzłem kary łącznej wyroków wydanych w sprawach III K 842/18 oraz III K 1073/18, na podstawie których orzeczono kary ograniczenia wolności, a które to kary zamieniono na karę pozbawienia wolności i wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec niej kary łącznej w wymiarze 18 miesięcy pozbawienia wolności i 2 lat ograniczenia wolności.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 29 września 2023 r., sygn. akt XVII Ka 806/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniosła obrońca skazanej, zaskarżając go w pkt 2 utrzymujący w mocy wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w dn. 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt VIII K 446/22. Zarzuciła ona „rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 85 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dn. 24 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 k.k., mające istotny wpływ na treść wyroku, poprzez utrzymanie w mocy wyroku łącznego, w którym pominięto podlegającą łączeniu karę 1 roku pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu z dn. 1 lutego 2018 r., sygn. akt III K 442/16, której wykonanie zarządzono postanowieniem z dn. 14 lipca 2022 r.”

i wniosła o:

„1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania,

2. zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanej z urzędu w związku ze sporządzeniem i wniesieniem niniejszej kasacji według norm przypisanych.”

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 23 czerwca 2020 r., podstawą orzeczenia kary łącznej są wymienione i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa o których mowa w § 1.

W doktrynie oraz judykaturze podkreśla się, że zwrot „kary podlegające wykonaniu” odnosi się do takich kar, w stosunku do których nie została zakończona procedura ich wykonania. Jeżeli chodzi o karę pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone, przesłanką wykluczającą jej wykonanie jest niewątpliwie upływ okresu próby oraz dalszych 6 miesięcy od zakończenia tego okresu, na co wskazuje art. 75 § 4 k.k. W takiej sytuacji nie można przyjąć, iż jest to kara podlegająca wykonaniu, zatem i podlegająca łączeniu (zob. P. Kardas (w:) W. Wróbel (red.), Nowelizacja prawa karnego w 2015 r. Komentarz, Kraków 2015, s. 494-496; wyroki Sądu Najwyższego z: 21 marca 2017 r., III KK 72/17; 14 marca 2017 r., IV KK 363/16).

Sąd Okręgowy w Poznaniu, rozpoznając apelację A. M. , nie połączył węzłem kary łącznej, kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu, sygn. akt III K 442/16, w zakresie którego Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu umorzył postępowanie. Z uzasadnienia wyroku umarzającego postępowanie (sekcja 6 pkt II) zdaje się wynikać brak ustalenia przez Sąd pierwszej instancji, by zarządzono wykonanie kary łącznej roku pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z 1 lutego 2018 r., wydanym w sprawie III K 442/16, który uprawomocnił się 26 marca 2018 r., „z końcem dnia 26.12.2022 r.”

Tymczasem w sprawie III K 442/16 wyrokiem z 1 lutego 2018 r. orzeczono wobec A. M. karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby. Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 26 czerwca 2018 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Możliwość wykonania zarządzonej kary była zatem uruchamiana, gdy do uprawomocnienia się zarządzenia o wykonaniu kary doszło przed 26 grudnia 2022 r. Natomiast do uprawomocnienia się postanowienia w kwestii zarządzenia wykonania kary doszło 20 września 2022 r. (k. 1006v).

Wobec tego Sąd Okręgowy w Poznaniu z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzucie kasacji nie połączył wyrokiem łącznym kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu ws. o sygn. III K 442/16. Ustalił wprawdzie, że wykonanie tej kary zostało zarządzone postanowieniem z 14 lipca 2022 r., które uprawomocniło się „dopiero 20 września 2022 r., natomiast przedmiotowy wyrok wydany został w dniu 1 lutego 2018.” Z cytowanego sformułowania i dalszych wypowiedzi Sądu ad quem wynika, że upływ terminu umożliwiający zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności liczyć należy od wydania, nie zaś od uprawomocnienia się wyroku orzekającego taką karę. Takie rozumowanie stało się przyczynkiem konstatacji, że „postanowienie o zarządzeniu wykonania kary nie uprawomocniło się przed zakończeniem okresu próby i dalszych 6 miesięcy. Powyższe skutkuje tym, że przedmiotowa kara nigdy nie zostanie wprowadzona do wykonania. Słusznie więc uznał Sąd Rejonowy – dodajmy, że z korzyścią dla skazanej – iż kara orzeczona przedmiotowym wyrokiem nie nadawała się do połączenia.”

W istocie to ustalenie, będące rezultatem rażąco niedbałego rozpoznania apelacji skazanej, atakuje kasacja. Czyni to w sposób oczywiście zasadny, pozwalający na uwzględnienie kasacji na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Biorąc pod uwagę oczywistość i wagę uchybienia zawartego w zaskarżonym kasacją wyroku, należało ten wyrok uchylić, przekazując sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Ponownie rozpoznając apelację wniesioną przez skazaną, Sąd ten raz jeszcze rozważy podniesione w niej zarzuty, uwzględniając uwagi poczynione powyżej.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł]

Tomasz Artymiuk Andrzej Stępka Andrzej Tomczyk